

Strażnicy Pamięci - Operacja Cyfrowe Archiwum zdjęć

SCENARIUSZ

Aktywność: **Strażnicy Pamięci - Operacja Cyfrowe Archiwum zdjęć**

Poziom trudności	średni
Uczestnicy	2-10 osób
Miejsce	Pomieszczenie
Organizacja	cykliczny

Wprowadzenie

Działanie polega na obsadzeniu mężczyzn w roli badaczy i techników cyfryzacji, którzy ratują prywatne archiwa fotograficzne przed zniszczeniem. Uczestnicy uczą się obsługi skanerów oraz programów graficznych, skanując i opisując stare zdjęcia przyniesione przez mieszkańców lub znalezione w szufladach. Aktywność ta pozwala na identyfikację osób i miejsc na dawnych fotografiach, wypełnianie „białych plam” w historii okolicy oraz budowanie cyfrowego archiwum społecznego.

Cel

Rola Eksperta: Obsadzenie mężczyzn w roli badaczy, kustoszy i techników cyfryzacji. To oni decydują, co jest warte zachowania. Ocalenie tożsamości: Zabezpieczenie lokalnej historii (zdjęć, dokumentów) przed zniszczeniem. Kompetencje cyfrowe: Nauka obsługi skanerów i programów graficznych w praktycznym celu (nie „nauka komputera”, ale „cyfrowa renowacja”).

Dla kogo

Mężczyźni 60+ zainteresowani historią, lokalni patrioci.

Pasjonaci fotografii, techniki, byli pracownicy zakładów przemysłowych (posiadający unikalną wiedzę o dawnych technologiach).

Osoby skrupulatne, lubiące porządkować zbiory.

Przebieg krok po kroku

1 Krok 1: Mobilizacja Sztabu i Określenie Misji (Diagnoza)

Zanim zaczniemy skanować, musimy wiedzieć, czego szukamy. Spotkajmy się w męskim gronie i ustalmy „rys historyczny” naszej okolicy. Zastanówmy się, co jest dla nas najważniejsze. Może to być historia osiedla, dawne obszary wiejskie, na którym powstało nasze osiedle lub miasto, zmiany w krajobrazie. Skupmy się na nieistniejących zakładach pracy, życiu sportowym, pochodach 1-majowych. Zawężmy działanie do dzielnicy lub nawet jednej ulicy/kwartалу. Interesuje nas architektura przedwojenna vs. blokowiska, stare neony, znikające rzemiosło. Zbudujmy sieć sojuszników – pójźmy do lokalnej biblioteki i zapytajmy: „Macie sprzęt, my mamy czas i kontakty. Zróbmy to razem”.

2 Krok 2: Warsztat Techniczny

Archiwistyka to nie tylko oglądanie zdjęć, to precyzyjna praca techniczna. Zorganizujmy szkolenie (może poprowadzić je lokalny fotograf lub pracownik Centrum Archiwistyki Społecznej online). Nauczmy się: jak ustawić DPI w skanerze, jak czyścić negatywy sprężonym powietrzem, jak opisywać pliki, żeby nie zginęły (metadane). Mężczyźni lubią procedury – stwórzmy więc „Instrukcję Skanowania”: Krok 1 – Skan, Krok 2 – Opis, Krok 3 – Kopia zapasowa. Podzielmy się rolami: mamy „Technika Skanowania”, „Kronikarza” (od opisów) i „Archiwisty Terenowego” (od pozyskiwania zbiorów).

3 Krok 3: Akcja w Terenie

Nie czekajmy, aż ludzie sami przyjdą. Ruszmy w teren. Ogłośmy (na mszy, na tablicy w urzędzie, na Facebooku osiedlowym) akcję „Ocal Pamiątkę”. Zorganizujmy dyżury, podczas których mieszkańcy mogą przynieść zdjęcia, my je skanujemy na miejscu (ludzie boją się zostawiać oryginały) i oddajemy.

4 Krok 4: Ujawnienie Zbiorów (Wielki Finał)

Archiwum nie może leżeć na dysku. Musi być zaprezentowane. Wariant analogowy: Wystawa plenerowa na płocie parku, rynku lub kościoła. Wielkie wydruki robią wrażenie. Wariant cyfrowy: Wirtualna mapa okolicy (np. Google My Maps), gdzie „przypinamy” stare zdjęcia do konkretnych adresów. Zorganizujmy „Wieczór Wspomnień” – pokaz slajdów na dużym ekranie. Seniorzy w roli ekspertów komentują zdjęcia, prostują fakty, spierają się o daty. To jest żywa historia.

5 Warianty

Genealogia Dzielnicy: Warsztaty z tworzenia drzew genealogicznych mieszkańców, szukanie powiązań rodzinnych (ciekawe w małych, zasiedlonych społecznościach). Detektywi Zdjęć: Publikowanie w internecie „zdjęć zagadek” (nierozpoznane osoby/miejsca) i moderowanie dyskusji w celu identyfikacji. Moje Archiwum: Seniorzy wykorzystując dostęp do skanera archiwizują stare rodzinne fotografie, tworząc rodzinne archiwum cyfrowe, ratując od zniszczenia analogowe stare odbitki.

Potrzebne zasoby

Sprzęt: Skaner płaski (najlepiej z przystawką do negatywów), komputer, dysk zewnętrzny, dostęp do internetu. Partnerzy: Biblioteka Publiczna (często ma już Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej), Muzeum Regionalne, Parafie. Lokal: Ciche miejsce z dużym stołem do rozkładania map i zdjęć.

Wskazówki

Sprzęt to magnes: Dla wielu mężczyzn magnesem nie jest „historia”, ale możliwość obsługi profesjonalnego skanera do slajdów czy obsługa programu graficznego. Status Badacza: Wyposażcie grupę w identyfikatory „Archiwista Społeczny”. To otwiera wiele drzwi i podnosi samoocenę. Budowanie zaufania: Tu kluczem jest zaufanie osobiste. Najlepiej działa „pocztą pantoflowa” i wizyty domowe.

Element rywalizacji

Mistrz Archiwista: Ranking, kto pozyska najstarsze zdjęcie lub zidentyfikuje najwięcej osób na fotografii grupowej. „Mapa Odkryć”: Zaznaczanie na mapie punktów, które już mamy udokumentowane – wypełnianie „białych plam” (gamifikacja procesu badawczego).

Bariery i zalecenia

Prawa autorskie i RODO: Największe wyzwanie. Rozwiązanie: Korzystamy z gotowych wzorów umów przekazania/licencji dostępnych np. na stronie Centrum Archiwistyki Społecznej. Każde zdjęcie musi mieć uregulowany status. Zaufanie: Ludzie boją się, że „zniszczymy zdjęcie”. Rozwiązanie: Skanujemy w białych rękawiczkach, przy właścicielu. To buduje wizerunek profesjonalistów.

Linki i inspiracje

Centrum Archiwistyki Społecznej

<https://cas.org.pl/>

Podręcznik dla Archiwistów Społecznych:

<https://cas.org.pl/podrecznik/>

Cyfrowe Archiwum Bemowa:

<http://cab.waw.pl/>